

TIM *press*

ZAKON O KRITERIJIMA ZA SUDJELOVANJE
U TRIPARTITNIM TIJELIMA I REPREZENTATIVNOSTI
ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

S KOMENTARIMA

Izdavač

TIM press, Zagreb

Tel.: 01 611 97 13; Faks: 01 611 97 14

E-mail: tim.press@tim-press.hr

www.tim-press.hr

Za izdavača

Hašim Bahtijari

Tisak

Grafički zavod Hrvatske

ISBN: 978-953-7177-61-4

CIP zapis dostupan je u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 814510

Tiskano u rujnu 2012.

ZAKON
O KRITERIJIMA ZA SUDJELOVANJE
U TRIPARTITNIM TIJELIMA I REPREZENTATIVNOSTI
ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

Komentari Zakona
Dr. sc. VIKTOR GOTOVAC
MARINA GRUBAN

Zagreb 2012.

SADRŽAJ

• ZAKON O KRITERIJIMA ZA SUDJELOVANJE U TRIPARTITNIM TIJELIMA I REPREZENTATIVNOSTI ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE	7
I. OPĆE ODREDBE	7
II. KRITERIJI ZA SUDJELOVANJE U TRIPARTITNIM TIJELIMA	7
III. REPREZENTATIVNOST ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE	10
IV. POSTUPAK UTVRĐIVANJA REPREZENTATIVNOSTI	15
V. NADZOR	23
VI. PREKRŠAJNE ODREDBE	23
VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	24
• PRAVILNIK O NAČINU DOSTAVE OBAVIJESTI ZA UPIS U EVIDENCIJU REPREZENTATIVNIH SINDIKATA	27
• PRAVILNIK O IZNOSU I NAČINU ISPLATE NAKNADE ZA RAD POVJERENSTVA ZA UTVRĐIVANJE REPREZENTATIVNOSTI	37
Dr. sc. Viktor Gotovac: Reprezentativnost za sudjelovanje u tripartitnim tijelima	39
Marina Gruban: Reprezentativnost za kolektivno pregovaranje	51

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU
O PROGLAŠENJU ZAKONA O KRITERIJIMA ZA SUDJELOVANJE U
TRIPARTITNIM TIJELIMA I REPREZENTATIVNOSTI ZA KOLEKTIVNO
PREGOVARANJE

Proglašavam Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 13. srpnja 2012. godine.

Klasa: 011-01/12-01/91
Urbroj: 71-05-03/1-12-2
Zagreb, 18. srpnja 2012.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Ivo Josipović, v. r.

*Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje objavljen je u Narodnim novinama, br. 82/12. Ispravak Zakona, objavljen u Narodnim novinama, br. 88/2012., unesen je u integralni tekst.

ZAKON O KRITERIJIMA ZA SUDJELOVANJE U TRIPARTITNIM TIJELIMA I REPREZENTATIVNOSTI ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom propisuju kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, način utvrđivanja reprezentativnosti udruga poslodavaca, sindikata i njihovih udruga više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje te prava reprezentativnih udruga.

(2) Sindikati i udruge poslodavaca te njihove udruge više razine čija je reprezentativnost utvrđena prema odredbama ovoga Zakona imaju posebna prava i obveze utvrđene ovim Zakonom.

(3) Sindikati i udruge poslodavaca te njihove udruge više razine, čija reprezentativnost nije utvrđena prema odredbama ovoga Zakona, imaju pravo na slobodno udruživanje, donošenje programa i organiziranje djelatnosti u punoj neovisnosti, u skladu s propisima, osim prava utvrđenih ovim Zakonom.

(4) Riječi koje imaju rodno značenje, bez obzira jesu li u ovom Zakonu korištene u muškom ili ženskom rodu, odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

II. KRITERIJI ZA SUDJELOVANJE U TRIPARTITNIM TIJELIMA

Kriteriji reprezentativnosti udruga poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 2.

Reprezentativna udruga poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini u smislu ovoga Zakona je udruga poslodavaca više razine koja kumulativno ispunjava sljedeće uvjete:

1) da je najmanje šest mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti upisana u registar udruga poslodavaca više razine,

2) da je u nju udruženo najmanje tri tisuće poslodavaca ili da u nju udruženi poslodavci zapošljavaju najmanje sto tisuća radnika,

3) da je u nju udruženo najmanje pet udruga poslodavaca koje djeluju u različitim područjima, odnosno odjeljcima djelatnosti utvrđenim Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti,

4) da ona ili u nju udružene udruge poslodavaca imaju područne urede u najmanje četiri županije,

5) da raspolaže potrebnim prostorom i drugim materijalnim uvjetima za rad te da zapošljava najmanje pet radnika na temelju ugovora o radu.

Kriteriji reprezentativnosti udruge sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 3.

(1) Reprezentativna udruga sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini u smislu ovoga Zakona je udruga sindikata više razine koja kumulativno ispunjava sljedeće uvjete:

1) da je najmanje šest mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva za utvrđivanje reprezentativnosti upisana u registar udruga sindikata više razine,

2) da u nju udruženi sindikati imaju najmanje pedeset tisuća radnika članova,

3) da je u nju udruženo najmanje pet sindikata koji djeluju u različitim područjima, odnosno odjeljcima djelatnosti utvrđenim Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti,

4) da ona ili u nju udruženi sindikati imaju područne urede u najmanje četiri županije,

5) da raspolaže potrebnim prostorom i drugim materijalnim uvjetima za rad te da zapošljava najmanje pet radnika na temelju ugovora o radu.

(2) U broj radnika članova sindikata iz stavka 1. točke 2. ovoga članka ubrajaju se radnici kojima poslodavac na temelju pisane suglasnosti usteže sindikalnu članarinu od plaće i radnici članovi sindikata koji samostalno uplaćuju sindikalnu članarinu.

Prava reprezentativnih udruga više razine koje sudjeluju u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini

Članak 4.

Reprezentativne udruge sindikata i poslodavaca više razine koje sudjeluju u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini imaju pravo:

1) predložiti Vladi Republike Hrvatske svoje predstavnike za tripartitno izaslanstvo Vlade Republike Hrvatske na Međunarodnoj konferenciji rada te imenovati svoje predstavnike u druga međunarodna tijela i organizacije,

2) u skladu sa zakonom ili posebnim sporazumom imenovati svoje predstavnike te na drugi način sudjelovati u radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i u drugim tijelima u kojima se odvija tripartitni socijalni dijalog na nacionalnoj razini,

3) imenovati svoje predstavnike u druga tijela za koja je posebnim propisom ili sporazumom predviđeno sudjelovanje predstavnika sindikata i poslodavaca na nacionalnoj razini.

Postupak utvrđivanja reprezentativnosti udruga za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini

Članak 5.

(1) Radi utvrđivanja i ostvarivanja usklađenih djelatnosti u cilju zaštite i promicanja gospodarskih i socijalnih prava, odnosno interesa radnika i poslodavaca u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) jedinici, vođenja usklađene gospodarske, socijalne i razvojne politike te poticanja sklapanja i primjene kolektivnih ugovora može se osnovati gospodarsko-socijalno vijeće na razini jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(2) Sporazumom o osnivanju Gospodarsko-socijalnog vijeća, kojega sklapa Vlada Republike Hrvatske te udruge sindikata i udruge poslodavaca više razine, kojima je reprezentativnost utvrđena na nacionalnoj razini, mogu se utvrditi način i postupak osnivanja gospodarsko-socijalnih vijeća na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prava reprezentativnih udruga koje sudjeluju u tripartitnim tijelima na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini

Članak 6.

Reprezentativni sindikat, udruga poslodavaca, odnosno njihove udruge više razine, na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini imaju pravo:

1) imenovati svoje predstavnike gospodarsko-socijalnog vijeća jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih tijela u kojima se odvija tripartitni socijalni dijalog na tim razinama,

2) imenovati svoje predstavnike u druga tijela za koja je posebnim propisom ili sporazumom predviđeno sudjelovanje predstavnika sindikata i poslodavaca.

III. REPREZENTATIVNOST ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

Reprezentativnost za kolektivno pregovaranje

Članak 7.

(1) Ako na području, odnosno razini za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora djeluje samo jedan sindikat, isti se smatra reprezentativnim i njegovu reprezentativnost nije potrebno utvrđivati.

(2) Ako na području, odnosno razini za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora djeluje više sindikata, poslodavac, odnosno udruga poslodavaca može pregovarati s pregovaračkim odborom kojeg pisanim sporazumom utvrde svi sindikati koji djeluju na području, odnosno razini za koje se sklapa kolektivni ugovor, u kojem slučaju se sindikati potpisnici toga sporazuma smatraju reprezentativnim i njihovu reprezentativnost nije potrebno utvrđivati.

(3) Pisanim sporazumom iz stavka 2. ovoga članka mora biti jasno iskazana volja sindikata o njihovom zajedničkom kolektivnom pregovaranju i za poslodavca predstavlja potvrdu da pregovara s reprezentativnim sindikatima.

(4) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojima se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva u iznosu većem od pedeset posto troškova za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u državnom proračunu, reprezentativni sindikati, odnosno udruga sindikata mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora

samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti Vlada Republike Hrvatske.

(5) U slučaju pregovaranja o sklapanju kolektivnog ugovora kojim se ugovaraju prava zaposlenih za koja se sredstva u iznosu većem od pedeset posto troškova za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, reprezentativni sindikati, odnosno udruga sindikata mogu pregovarati o sklapanju kolektivnog ugovora samo s pregovaračkim odborom kojeg imenuje ili za to ovlasti nadležno tijelo utvrđeno statutom tih jedinica.

Kriteriji reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 8.

(1) Ako na području, odnosno razini za koje se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora djeluje više sindikata, a isti ne postignu pisani sporazum iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona, svaki sindikat, poslodavac, odnosno udruga poslodavaca može pred Povjerenstvom za utvrđivanje reprezentativnosti (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) pokrenuti postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata u skladu s ovim Zakonom.

(2) U postupku utvrđivanja reprezentativnosti sindikata iz stavka 1. ovoga članka, reprezentativnim sindikatom smatra se sindikat koji kod poslodavca ili na području, odnosno razini za koje se sklapa kolektivni ugovor ima najmanje dvadeset posto radnika članova od ukupnog broja sindikalno organiziranih radnika zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na području, odnosno razini za koje se sklapa kolektivni ugovor.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, ako se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora na jednom području, što ne uključuje skupinu prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, u kojemu djeluje sindikat čiji su članovi radnici iste struke i zanimanja, reprezentativnim sindikatom smatra se i sindikat koji ima najmanje četrdeset posto radnika članova od ukupnog broja radnika iste struke i zanimanja zaposlenih kod poslodavaca koji posluju na području za koje se sklapa kolektivni ugovor.

(4) U smislu ovoga Zakona, sindikatom iz stavka 3. ovoga članka smatra se sindikat u kojem najmanje sedamdeset pet posto njegovih

članova čine radnici iste struke i zanimanja koje je izravno povezano s područjem za koje se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora.

(5) Na utvrđivanje broja radnika članova sindikata iz stavka 2. i 3. ovoga članka na odgovarajući način se primjenjuju odredbe članka 3. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

(6) Ako se u postupku iz stavka 1. ovoga članka utvrdi reprezentativnost za više sindikata koji djeluju na području, odnosno razini za koje se sklapa kolektivni ugovor, poslodavac, odnosno udruga poslodavaca može pregovarati samo s pregovaračkim odborom kojeg pisanim sporazumom utvrde svi reprezentativni sindikati.

(7) Pisanim sporazumom iz stavka 6. ovoga članka mora biti jasno iskazana volja sindikata o njihovom zajedničkom kolektivnom pregovaranju i za poslodavca predstavlja potvrdu da pregovara s reprezentativnim sindikatima.

Pregovarački odbor sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 9.

(1) Ako reprezentativni sindikati u slučaju iz članka 8. stavka 6. ovoga Zakona ne postignu pisani sporazum o sastavu pregovaračkog odbora u roku od pet dana od dana izvršnosti rješenja iz članka 21. stavak 1. ovoga Zakona, o istom će odlučiti Povjerenstvo na temelju razmjernog broja radnika članova svakog reprezentativnog sindikata, u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika na području, odnosno razini za koje se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora.

(2) Svaki reprezentativni sindikat iz stavka 1. ovoga članka bit će zastupljen u pregovaračkom odboru s najmanje jednim članom, a zastupljenost svih sindikata u pregovaračkom odboru mora biti što je moguće u većoj mjeri u skladu s udjelom članova pojedinog reprezentativnog sindikata u ukupnom broju sindikalno organiziranih radnika zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na razini, odnosno području za koje se sklapa kolektivni ugovor.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, ako se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora na području u kojem djeluje reprezentativan sindikat iz članka 8. stavka 3. i 4. ovoga Zakona, isti ostvaruje pravo na jednog predstavnika u pregovaračkom odboru, neovisno o broju njegovih

radnika članova u odnosu na ukupno sindikalno organizirane radnike na tom području.

(4) U slučaju iz članka 7. stavka 1. i 2. i članka 8. stavka 6. ovoga Zakona te stavka 2. i 3. ovoga članka, sastav i broj članova pregovaračkog odbora određuje se na način da pregovarački odbor ima najmanje tri, a najviše jedanaest članova.

(5) Pregovarački odbor sam utvrđuje način rada i donošenje odluka.

(6) Sindikatu kojem nije utvrđena reprezentativnost u skladu sa člankom 8. stavkom 2., 3. ili 4. ovoga Zakona i koji ne sudjeluje u kolektivnom pregovaranju, pregovarački odbor sindikata dužan je tijekom kolektivnog pregovaranja omogućiti iznošenje stavova i prijedloga o posebnim pravima njihovih članova.

(7) Na temelju pisane obavijesti sindikata o činjenicama iz članka 7. stavka 1. i 2. i članka 8. stavka 6. ovoga Zakona te pravomoćnog rješenja Povjerenstva iz stavka 2. i 3. ovoga članka, ministarstvo nadležno za rad izvršit će upis reprezentativnog sindikata odnosno udruge sindikata u evidenciju iz članka 17. stavka 5. ovoga Zakona.

(8) Ministar nadležan za rad će pravilnikom propisati obveznike, postupak, sadržaj i rokove dostave obavijesti iz stavka 7. ovoga članka.

Trajanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje

Članak 10.

(1) Nakon što je reprezentativnost sindikata za kolektivno pregovaranje o sklapanju kolektivnog ugovora utvrđena na način i u postupku propisanom ovim Zakonom, isti zadržava utvrđenu reprezentativnost u razdoblju od tri godine od dana njenog utvrđivanja.

(2) Zadržavanje utvrđene reprezentativnosti iz stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i u slučaju iz članka 7. stavka 1. i 2., članka 8. stavka 6. i članka 9. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

(3) Ako nakon što je utvrđena reprezentativnost iz članka 7. stavka 1. i 2., članka 8. stavka 6. i članka 9. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, sindikat čija je reprezentativnost utvrđena prema odredbama ovoga Zakona, odbije sudjelovati u kolektivnom pregovaranju ne može u razdoblju iz stavka 1. ovoga članka pokrenuti niti sudjelovati u postupku utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za isto područje, odnosno razinu za koje je odbio kolektivno pregovarati.

(4) Sindikat iz stavka 3. ovoga članka dužan je poslodavcu, odnosno udruzi poslodavaca te ministarstvu nadležnom za rad dostaviti pisanu izjavu o svom odbijanju sudjelovanja u kolektivnom pregovaranju.

Ovlasti za kolektivno pregovaranje i sklapanje kolektivnog ugovora

Članak 11.

(1) Nakon provođenja postupka utvrđivanja reprezentativnosti prema ovom Zakonu, poslodavac odnosno udruga poslodavaca koja djeluje na području, odnosno razini za koje se sklapa kolektivni ugovor, može kolektivno pregovarati samo s pregovaračkim odborom sindikata, koji se prema ovom Zakonu smatraju reprezentativnim.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora iz članka 7. stavka 4. ovoga Zakona koji će se primjenjivati na više područja prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, na kojima je bitno različit broj zaposlenih i broj sindikalno organiziranih radnika, može se kolektivno pregovarati samo s pregovaračkim odborom sindikata, koje utvrđuje Povjerenstvo.

(3) Sastav pregovaračkog odbora sindikata iz stavka 2. ovoga članka Povjerenstvo će utvrditi na način da svako područje za koje se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora bude zastupljeno s jednim članom, predstavnikom sindikata koji na tom području ima najveći broj radnika članova, a da se preostali članovi pregovaračkog odbora utvrde na temelju broja radnika članova ostalih sindikata koji djeluju na područjima za koje se kolektivno pregovara u odnosu na broj ukupno sindikalno organiziranih radnika na područjima za koje se pregovara, a do ukupno jedanaest članova.

(4) Ako se nakon isteka razdoblja utvrđene reprezentativnosti sindikata iz članka 10. stavka 1. ovoga Zakona žele pokrenuti pregovori o sklapanju novog kolektivnog ugovora ili o izmjenama i dopunama kolektivnog ugovora sklopljenog na području, odnosno razini, poslodavac, odnosno udruga poslodavaca može pregovarati s reprezentativnim pregovaračkim odborom sindikata kojima je utvrđena reprezentativnost na način i u postupku propisanim ovim Zakonom.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka, kada je utvrđena reprezentativnost sindikata, koji nisu potpisnici kolektivnog ugovora koji je na snazi, može se kolektivno pregovarati samo o sklapanju novog kolektivnog ugovora.

(6) U slučaju iz stavka 5. ovoga članka, sklapanjem novog kolektivnog ugovora prestaje važiti prethodno sklopljen kolektivni ugovor.

Područje i razina za koje se kolektivno pregovara i sklapa kolektivni ugovor

Članak 12.

(1) Kolektivno se pregovara i kolektivni ugovor se sklapa za određeno područje i na određenoj razini, koji se određuju prema primjeni kolektivnog ugovora.

(2) Pod područjem za koje se kolektivno pregovara, u smislu ovoga Zakona, podrazumijeva se određeno područje, odjeljak, odnosno skupina utvrđena Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti, osim u slučaju iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Razina za koju se kolektivno pregovara, u smislu ovoga Zakona, određuje se ovisno o primjeni kolektivnog ugovora na radnike jednog poslodavca, više poslodavaca, odnosno udruge poslodavaca, koji posluju na pojedinom području utvrđenom Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti.

(4) Područje, odnosno razinu za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora u slučaju iz članka 7. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, sporazumom određuju stranke kolektivnih pregovora.

(5) Područje, odnosno razinu za koju se pregovara o sklapanju kolektivnog ugovora u slučaju iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona, dužan je u svom zahtjevu za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivne pregovore predložiti sindikat koji pokreće postupak.

(6) Ako tijekom postupka utvrđivanja reprezentativnosti sindikata, pitanje područja, odnosno razine za koju se pregovara postane sporno, o istom će odlučiti Povjerenstvo.

IV. POSTUPAK UTVRĐIVANJA REPREZENTATIVNOSTI

1. Povjerenstvo

Nadležnost, imenovanje i uvjeti rada Povjerenstva

Članak 13.

(1) Postupak utvrđivanja reprezentativnosti prema odredbama ovoga Zakona provodi Povjerenstvo.

(2) Povjerenstvo ima pet članova i pet zamjenika članova, koje na